

Belgische graanhandel u

In de peiling

[Jef Verhaeren]

De beroepsfederatie van de Belgische graanhandel Synagra viert dit jaar het 85-jarig bestaan. Voorzitter Jean Meertens benadrukt het belang van prijsstabilisering voor de boeren, waarbij hij zowel Europese strategische voorraden als termijnmarkten als belangrijke instrumenten ziet.

Onlangs vierde de beroepsfederatie van de Belgische graanhandel Synagra haar 85^e verjaardag. Gewoonlijk houdt de graansector zich liever op de achtergrond, maar bij deze gelegenheid trad de federatie even uit de schaduw. Jean Meertens is al vijftien jaar voorzitter van Synagra. Na zijn aantreden werd

Maertens direct geconfronteerd met nieuwe regelgeving. In 1999 kreeg hij de dioxinecrisis op zijn bord. "Daarna werd iedere operator in de voedselkolom opgezadeld met ingewikkelde administratieve kluwen van autocontrolesystemen en bewakingsprogramma's", vertelt Maertens.

Toegankelijk

"Samen met de handelssector hebben we aan de wieg gestaan van het overlegplatform voor de voedselketen Ovocom, dat vorig jaar reeds het tienjarig bestaan vierde. GMP was een noodzakelijk instrument om het vertrouwen van de consument te herwinnen, maar

I uit de schaduw

Beroepsfederatie Synagra 85 jaar

systeem in Europa dat menig ander, zelfs de overheid, als voorbeeld nam. Het overlegplatform had ook het onbetwistbare belang om het overleg tussen de verschillende schakels in de voedselketen vlotter te laten verlopen.”

Regionalisering

Maertens gaat er intussen prat op dat Synagra nog steeds een federale beroepsvereniging is waarin zowel de grootse leveranciers (Wallonië) als de grootste verbruikers (Vlaanderen) evenredig zijn vertegenwoordigd. “Anderzijds betreuren we op Belgisch vlak de regionalisering van de landbouw. Waar de beslissingen, vooral in de graansector, voor 99 procent op Europees niveau worden genomen, zijn regionale standpunten soms moeilijk te verzoenen en verplicht het de federaties om op drie vlakken te onderhandelen. Soms kennen gelijklopende projecten naast elkaar hun levensloop en financiering.”

Inkomensstabiliteit

Maertens is van mening dat boeren in de derde wereld niet mogen worden uitgebuit, maar ook de Europese boeren niet. “De landbouw moet duurzaam zijn. Als een boer een redelijk inkomen heeft, is dat ook goed voor de handel.” Synagra is bezig met instrumenten om het inkomen van de landbouwers te stabiliseren. “In 2004 beseften we al dat de volatiliteit van de landbouwmarkten een structureel gegeven zou worden”, zegt Maertens. “Hierop inspelend zijn we in augustus 2004 gestart met een dagelijkse prijsnotering door onafhankelijke makelaars, een uiterst transparant systeem voor koper en verkoper. Met dagelijks zo’n 4000 bezoekers bewijst het de relevantie van het prijs-systeem.”

Als eerste federatie startte Synagra in 2007 met opleidingen inzake termijnmarkten. “Vooral in Wallonië wordt

momenteel een groot deel van de granen via de termijnmarkt verhandeld. Weliswaar is het voor de handel niet steeds het feilloze middel om risico’s in te dekken en is de nood aan voldoende liquiditeiten omvangrijk, toch beschouwen wij het als onze taak om op de termijnmarkten actief te zijn. Wij zijn daarin gespecialiseerd en kunnen ook de kwaliteit beoordelen.” Op dit ogenblik hebben volgens Maertens al veel boeren een deel van hun oogst van 2013 verkocht voor meer dan 200 euro. “Dat is ruim het dubbele van de prijs van twee jaar geleden. De boer kent zijn marge en kan die van andere producten ermee vergelijken en zo de rendabiliteit van al zijn teelten inschatten. Hij is beter bewapend om bedrijfs-economische beslissingen te nemen. Op die manier zijn de termijnmarkten voor graan ook mede prijsregulator voor andere teelten.”

Duurzaam

Via overleg probeert Synagra een win-winsituatie te creëren voor de graanhandel en de sectoren, zowel stroomop als -afwaarts. “Om duurzaam bezig te blijven, is economische duurzaamheid voor alle schakels in de keten een eerste vereiste”, onderstreept Maertens. Het jaarlijks overleg met de landbouworganisaties voor het bepalen van de ontvangstvoorwaarden, het overleg met de molenfederaties voor de vastlegging van de kwaliteitscriteria en bonificaties, het overleg met de bio-ethanol- en biodieselfederatie betreffende duurzaamheidscriteria en het overleg binnen Ovocom en Vegaplan zijn hiervan slechts een paar voorbeelden. “Wij pleiten echter voor fair trade binnen de hele voedselketen. Het valt op dat die schakels die zich het meest op duurzaamheid focussen, zoals de grootdistributie, de andere schakels het meest in hun duurzaam bestaan bedreigen. Enkel als de voorwaarden van economische

>>>

voor onze leden was het een zware dobber. Er werd vooral gevreesd dat de kleine bedrijven dit niet konden waarmaken. Gelukkig hebben we GMP ook voor hen toegankelijk kunnen maken. De verticale benadering met een controle door onafhankelijke certificatie-instellingen was tot dan toe een uniek

>> Belgische graanhandel uit de schaduw



"De Belgische graanhandel beleeft een revival", meent Synagra-voorzitter Jean Maertens.

duurzaamheid vervuld zijn, kan over komende duurzaamheidseisen worden onderhandeld", aldus Maertens.

Hervorming GLB

"Men vergeet dikwijls dat landbouwactiviteiten onderworpen zijn aan de steeds groter wordende weersgrillen. Het landbouwbeleid moet een volwaardig instrument ter beschikking stellen om het landbouwincome te stabiliseren", meent Maertens. Hij pleit daarom voor transparantie op de termijnmarkten, waarbij de posities van speculanten en grote handelshuizen kenbaar zijn en worden gereguleerd. "Om de volatiliteit te beheersen, pleiten we al jaren voor de opbouw van strategische voorraden die ook een vorm van risicobeheer moeten inhouden. Een flexibel vangnet dat op zijn minst de kostprijs dekt en niet gebaseerd is op een prijsniveau van 1992. Die voorraden moeten deel uitmaken van een goed management van de EU, wat nu niet altijd het geval is. De middelen die vrijkomen bij de verkoop van deze voorraden moeten binnen de landbouw blijven en niet worden aangewend voor andere doeleinden. Dat moet niet noodzakelijk veel kosten", benadrukt de voorzitter. Hij pleit ook voor een betere markttransparantie en kennis van de wereldproductie, al is dat wegens bewuste geheimhouding door

bijvoorbeeld Rusland en China, niet altijd evident.

Groeiende vraag

Maertens breekt bovendien een lans voor het actieplan alternatieve eiwitbronnen. Vooral in tijden van krapte in grondstoffen vindt hij de toelatingsprocedures van de EU voor de goedkeuring van ggo's onverantwoord. "Het zet de EU concurrentieel buitenspel."

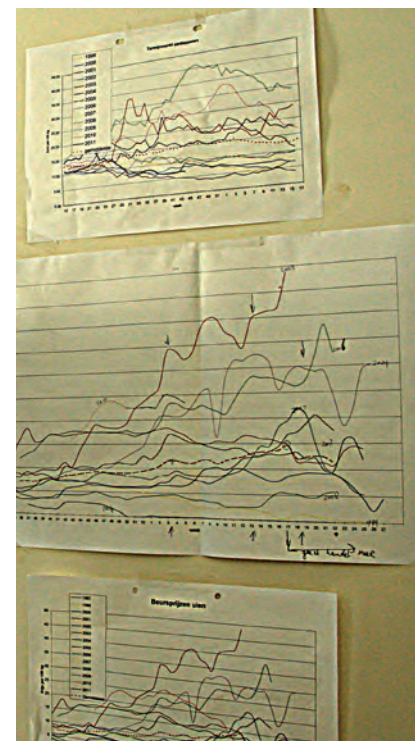
Revival

"De Belgische graanhandel beleeft een revival", stelt Maertens. "Vooreerst is de graanhandel de schakel die in functie van de afzetmogelijkheden voor een optimale valorisatie van de graanproductie zorgt. Verder is de handel uitgerust om deze granen naar de gewenste kwaliteitsniveaus te brengen die voldoen aan de sanitaire eisen van de afnemers. Daartoe hebben we ook een bemonsteringsplan voor de ontvangst van granen niveau 1 ontwikkeld. We nemen als het ware de controle van de boer over en borgen de kwaliteit van de ontvangst naar onze afnemers toe. Ook in de prijsvorming heeft de handel via de termijnmarkten zowel tegenover de producenten als de afnemers een pioniersrol te vervullen. En met de toenemende volatiliteit wordt dit zowel voor de boer als de handel het instrument

om de marges te verzekeren." De voorzitter vindt dat de handel het best is geplaatst om zich met de termijnmarkten bezig te houden. "Je moet in feite al werken met loten van minstens 50 ton, wat in Vlaanderen voor spelers buiten de handel niet vanzelfsprekend is."

Afhankelijk

Maertens onderstreept het belang van EU-middelen om te reageren op de prijsinstabiliteit en van nieuwe daadwerkelijke regulerende mechanismen om de landbouwincomens te stabiliseren. "Als dat niet gebeurt, zullen we meer en meer afhankelijk worden op het vlak van voedselvoorziening, met alle gevolgen op sociaal, financieel en politiek vlak van dien. Hier moeten we misschien meer het Amerikaanse model volgen, waar het beleid erop gericht is de landbouwproductie te stimuleren en veilig te stellen." ■



Volgens de Synagra-voorzitter wordt de termijnmarkt voor zowel de boer als handel het instrument om marges te verzekeren.